

Anadromen

Fenomenale humor: lachen in drie dimensies

Dr. argus

Wie licht, laat de dingen niet zoals ze zijn.

Liggen wordt zitten, het staande komt in beweging, wat recht is, wordt gebogen, open ogen worden gesloten, en wie toch nog wil blijven kijken, staart weldra door een gordijn van tranen.

De lach is een korte buiteling van het bewustzijn die ons tot de vaststelling brengt "dat het zo is, maar dat er ook nog meer is", niet alleen vanwege een veranderd perspectief, maar veeleer door een nieuw ontwikkeld zintuig. Dat vormt een heel subtiel instrument: het dringt door in alle bestaande elementen: de *aarde* en het *leven*, het *menselijke* en het *spirituele*.

Aardse humor merkt men in ruime mate overal om zich heen o.m. in de vorm van zwarte humor, galgehumor, Breugheliaanse grappigheid en kolder. Ook de onderbroekenhumor is op dat niveau te situeren.

Op het terrein van het *leven* heeft de humor wellicht het meest zijn sporen verdiend. Het woord 'humor' zelf is van griekse oorsprong en betekent 'sap' of 'vocht' en het geeft aan hoe humor beweegt en in beweging brengt. Het verstijfde wordt elastisch. Wat verroest is, komt los. Het gestolde wordt sappig. Het lichaam wordt daarbij warmer en de moeheid deint weg. Levenshumor verschaft de mens als het ware een extra energiebron. Het is precies die bron die in het oosten al eeuwen geleden beschreven en ontgonnen wordt door de filosofen.

Op het *menselijke* terrein behoort humor tot de fundamenteën. Humor berust op het vermogen tot vergelijking. Dieren lachen immers niet. Daarmee haalt de mens een beeld van veraf naderbij. Verleden en toekomst komen samen over de brug. Weze het met een fijne monkellach of met een schaterlach, in de humor maakt een mens echt contact met zijn medemens, zijn reisgezel, zijn tafelgenoot, zijn partner in de liefde... Met superieure spot boort de humorist zijn tegenspelers in de grond. Lachen werkt aanstekelijk, maar '*le ridicule tue*'. Zo bespeelt humor de menselijke gevoelens, zo heelt hij het leed, vervolmaakt hij het leven. Afhankelijk van onze zin voor humor, van onze 'serum fun level' is de lach daadwerkelijk pijnstillend.

"Humor is de enige goddelijke eigenschap van de mens" zegt Schopenhauer.

Voor *geestige* humor is deze *spirituele* dimensie vanzelfsprekend. In de Griekse oudheid stonden de protagonisten van het pantheon garant voor de 'homerische schaterlach'. De voor-bijbelse goden amuseerden zich feestelijk, op bourgondische wijze: zij leefden 'als god in Frankrijk'. Andere hogere wezens hielden het bij een superieure

of minzame glimlach. De Nazareense profeet zou door Publius Lentulus zelfs beschreven zijn als 'aangenaam in de omgang, hoewel niemand Hem ooit heeft zien lachen'. Van de boedhistische goden is de eeuwige glimlach vermaard. Hij verzinnebeeldt 'het absolute Zijn'. In de esoterische kennis tenslotte houdt men het bij nog een andere visie: "De goden lachen niet, zij weten!".

Is goddelijke humor dan toch niet zo evident?

De essentie is dat materie en energie, mens en geest door humor tot *synthese* worden gebracht. De resultante daarvan is die vorm van wijsheid die geest en drift overbrugt.

Als *geestdrift* is humor de wijsheid van de nar in ons. Die figuur die in ieder van ons aanwezig is, laat ons toe onszelf niet te veel au sérieux te nemen, onszelf te relativeren en er de moed in te houden.

De nar is een wezen om zich in en aan te spiegelen, om de eigen karikatuur te herkennen en te accepteren.

Humor brengt in de vervlakking opnieuw de derde dimensie aan.

Humor is een alledaagse piekervaring.

(uit: H. Stuer, Denk eens niet aan roze olifanten. Humor in de geneeskunde)